

Голас РАДЗІМЫ

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 27 (611)

Красавік 1962 г.

Год выдання 8-ы

Усенародная справа

Яшчэ некалькі цёплых сонечных дзён і на палі нашай рэспублікі выйдучы магутныя машыны, каб пракласці першыя барозны ў вялікім паходзе за багаты ўраджай. Пачнецца ўпартая барацьба за выкананне рашэнняў XXII з'езда Камуністычнай партыі і рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС. Свой першы Пленум пасля XXII з'езда ЦК КПСС прысвяціў сельскай гаспадарцы, якая з'яўляецца часткай матэрыяльна-тэхнічнай базы будучага грамадства і побач з высокаразвітай прамыс-

ловасцю абавязковай умовай павялічваюцца і яго даходы. У сувязі з тым, што былі адменены падаткі, падпіска на заём, грашовыя даходы насельніцтва павялічыліся на 42 мільёны рублёў, або на 87 працэнтаў. Вядома, што ўсё гэта спрыяла таму, што савецкія людзі атрымалі магчымасць купляць больш прадуктаў харчавання, адзення, абутку і інш.

Партыя выходзіць з таго, што камунізм — гэта не роўнасць у беднасці, не хрысціянскі аскецізм, не стол з пустымі талеркамі. Камунізм — гэта роўнасць пры багаты матэрыяльных і духоўных даброт. Пабудова матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма як асноўнай эканамічнай задачай партыі і савецкага народа на бліжэйшае дваццацігоддзе.

Улічваючы ўсё гэта, Пленум паставіў сваім галоўным пытаннем пытанне далейшага развіцця сельскай гаспадаркі і вынес канкрэтныя рашэнні. На першы план пастаўлена пытанне кіравання ў калгасах і саўгасах. Існаваўшая раней структура кіравання сельскай гаспадаркай перажыла сябе, яна абмяжоўвала выкарыстанне магчымасцей, закладзеных у калгасна-саўгаснай вытворчасці.

Але нягледзячы на гэтыя велізарныя поспехі, наша партыя адзначае, што тэмпы развіцця сельскай гаспадаркі адстаюць ад тэмпаў росту прамысловасці і не адказваюць узроўню запатрабаванням насельніцтва.

Попыт краіны ў прадуктах харчавання і таварах народнага ўжытку хутка расце. І гэта зусім зразумела.

Толькі пасля 1953 года насельніцтва ў СССР павялічылася на 29 мільёнаў чалавек, у тым ліку гарадское — на 28 мільёнаў. Гэты прырост большы, чым усё насельніцтва Швецыі, Галандыі, Нарвегіі і Даніі разам узятых.

Разам з ростам насельніцтва павялічваюцца і яго даходы. У сувязі з тым, што былі адменены падаткі, падпіска на заём, грашовыя даходы насельніцтва павялічыліся на 42 мільёны рублёў, або на 87 працэнтаў. Вядома, што ўсё гэта спрыяла таму, што савецкія людзі атрымалі магчымасць купляць больш прадуктаў харчавання, адзення, абутку і інш.

Партыя выходзіць з таго, што камунізм — гэта не роўнасць у беднасці, не хрысціянскі аскецізм, не стол з пустымі талеркамі. Камунізм — гэта роўнасць пры багаты матэрыяльных і духоўных даброт. Пабудова матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма як асноўнай эканамічнай задачай партыі і савецкага народа на бліжэйшае дваццацігоддзе.

Улічваючы ўсё гэта, Пленум паставіў сваім галоўным пытаннем пытанне далейшага развіцця сельскай гаспадаркі і вынес канкрэтныя рашэнні.

На першы план пастаўлена пытанне кіравання ў калгасах і саўгасах. Існаваўшая раней структура кіравання сельскай гаспадаркай перажыла сябе, яна абмяжоўвала выкарыстанне магчымасцей, закладзеных у калгасна-саўгаснай вытворчасці.

Абдыўшыся Пленум прызнаў неабходным стварыць органы кіравання сельскай гаспадаркай, якія б займаліся планаваннем, вялікі кантроль за станам вытворчасці і нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў, адказвалі б за забеспячэнне краіны прадуктамі сельскай гаспадаркі.

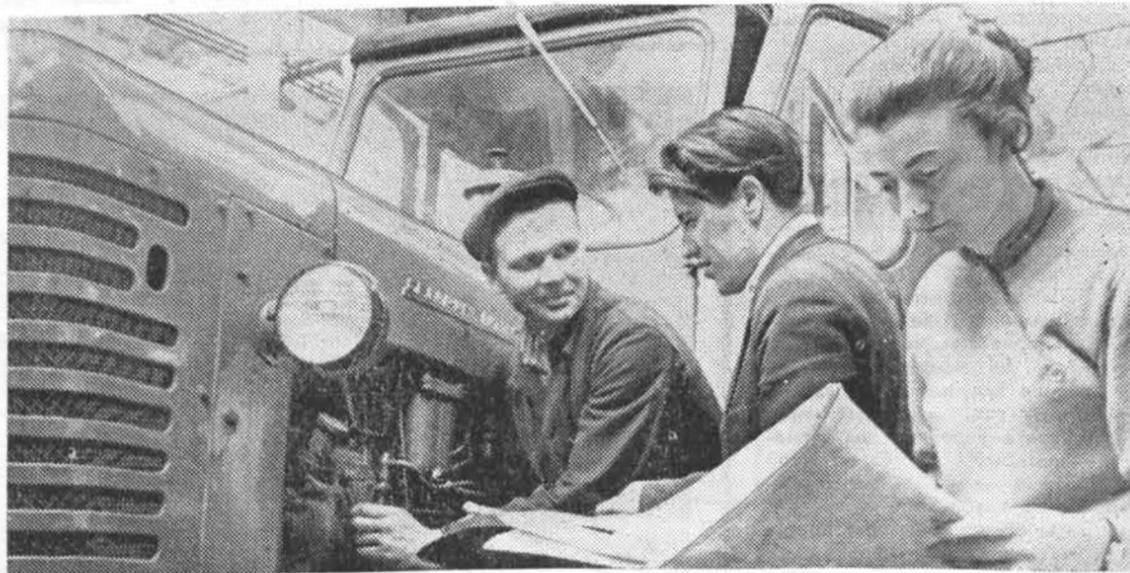
Асноўным звяном новай сістэмы кіравання калгасамі і саўгасамі з'яўляюцца міжкраёныя тэрытарыяльныя калгасна-саўгасныя або саўгасна-калгасныя ўпраўленні са

[Заканчэнне на 2-й стар.]

Зборнік выступленняў М. С. Хрушчова па пытаннях сельскай гаспадаркі

МАСКВА. Дзяржаўнае выдавецтва палітычнай літаратуры выпусціла кнігу «Сучасны этап камуністычнага будаўніцтва і задачы партыі па паліпшэнню кіравання сельскай гаспадаркай». У ёй змешчаны выступленні таварыша М. С. Хрушчова па пытаннях сельскай гаспадаркі: раздзелы з дакладаў на XXII з'ездзе КПСС, яго прамовы на занальных нарадах работнікаў сельскай гаспадаркі, даклад і заключэнне слова на Пленуме ЦК КПСС у сакавіку 1962 года.

ва па пытаннях сельскай гаспадаркі: раздзелы з дакладаў на XXII з'ездзе КПСС, яго прамовы на занальных нарадах работнікаў сельскай гаспадаркі, даклад і заключэнне слова на Пленуме ЦК КПСС у сакавіку 1962 года.

На Мінскім трактарным заводзе рыхтуецца да вытворчасці новы трактар «Беларусь МТЗ-52». На здымку: канструктар завода Святлана Башкевіч (справа), Пётр Сцеланюк і зборшчык Іван Кісялёў рыхтуюць новы трактар да кантрольных выпрабаванняў.

Гародніна вырошчваецца круглы год

ВІЦЕБСК. У саўгасе «Віцебскі» ўведзены ў строй дзве цяплицы па 450 квадратных метраў кожная. У іх вырошчваецца зялёная цыбуля, буракі, расада ранняй капусты. Свежая зялёная адсюль рэгулярна паступае ў магазіны абласнога цэнтру.

На круглагадовую вытворчасць гародніны пераходзіць таксама калектыў прыгараднага саўгаса «Рудакова». Спецыялісты распрацавалі мерапрыемствы па вырошчванні гародніны на воднамінеральных растворах. Цяпер у гаспадарцы ўзводзіцца парнікова-цяпличны камбінат з агульнай плошчай цяплиц 3 тысячы квадратных метраў.

Распрацоўваецца праект будаўніцтва ў Віцебску буйнага цяплична-парніковага камбіната. Для яго абарэву прадугледжваецца скарыстаць адпрацаваную пару цэц.

На здымку: работніца саўгаса «Рудакова» Надзея Васільеўна Дамарацкая на зборы агуркоў.

Атрад заатэхнікаў

ВІЦЕБСК. У ветэрынарным інстытуце адбыўся выпуск вучоных заатэхнікаў. Дыпламы атрымалі 87 чалавек. Акрамя асноўнай прафесіі, кожны з іх мае правы трактарыста, шафёра і спецыяліста тэхнічна-асемінарара. Маладыя спецыялісты выедуць на работу ў калгасы і саўгасы рэспублікі. За час свайго існавання Віцебскі ветэрынарны інстытут падрыхтаваў звыш 4.100 ветэрынарных урачоў і заатэхнікаў.

ІМЕМ РАДЗІМЫ

Паўтара года назад арганізавалі наш клуб «Радзіма».

Радзіма! Якое блізкае і гордае для ўсіх нас, хто жыве за мяжой, слова. І вось цяпер гэтым словам названы наш клуб, дзе мы сустракаемся, наладжваем вечары, слухаем лекцыі, глядзім савецкія фільмы. Мы гаворым тут на роднай мове, і гэта прыносіць нам вялікую радасць і вялікае маральна-духоўнае задавальненне.

Клуб «Радзіма» займае вялікае, прыгожае, светлае памяшканне. У ім некалькі пакояў. Яны сціпла абстаўлены, але ў іх заўсёды чыста, па-дамашняму ўтульна. Многа намаганняў прыклалі, каб абсталяваць клуб, яго старшыня

Каля тысячы чалавек займаюцца на падрыхтоўчых курсах пры Беларускай політэхнічнай інстытуце. У асноўным — гэта маладыя рабочыя і служачыя. На здымку: заняты на падрыхтоўчых курсах. На пераднім плане — тэхнік Рыма Левакова (злева) і выкладчык будаўнічага вучылішча № 10 Тацяна Вялічка.

На здымку: работніца саўгаса «Рудакова» Надзея Васільеўна Дамарацкая на зборы агуркоў.

Александр Міхайлавіч Калачынскі, намеснік старшыні Анастас Чапаірданіс, Зоя Трыбаум, Наталля Бехер, наш касір з жонкай і многія іншыя актывісты. Жанчыны мылі, скрэблі, наводзілі чысціню. Мужчыны займаліся пабелкай, афарбоўкай акон і дзвярэй і іншай работай. Хто не мог працаваць, даваў грошы, і гэта матэрыяльна дапамога таксама спатрабілася.

У нашым клубе адкрыта бібліятэка, працуе буфет. На сродкі актывістаў набыты піяніна, магнітафон, мэбля, посуд і многае іншае. За час работы клуба было арганізавана многа цікавых вечароў, прачытаны лекцыі на літаратурна-мастацкія тэмы. Наладжваліся сустрэчы з прадстаўнікамі аўстрыйска-савецкага таварыства дружбы, а таксама з нашымі суайчыннікамі, якія пабывалі ў СССР.

У мінулым годзе клуб падабраў групу дзяцей для паездкі на месяц у СССР у піянерскі лагер Артэк. Гэта ўмацавала здароўе дзяцей і пакінула ў іх многа цікавых уражанняў.

Апрача ўсіх указаных мерапрыемстваў, з вялікім поспехам прайшлі сустрэчы Новага года, ёлкі для дзяцей, бліны і г. д.

Хочацца пажадаць, каб дзейнасць клуба «Радзіма» разгорталася ўсё шырэй і шырэй, каб нашы суайчыннікі адчувалі сябе, як дома, каб гэты куток Радзімы быў яшчэ больш ўтульным, яшчэ мілейшым і даражэйшым кожнаму з нас.

А. МІХАЙЛАЎ

Аўстрыя.

Паветра будзе чыстым

Буйнейшы ў краіне нафтапрацоўчы камбінат будзе на беразе Заходняй Дзвіны, каля Полацка. Побач з ім расце цудоўны горад нафтавікоў. Яму яшчэ няма чатырох год, але ўжо ўзвышаюцца над соснамі кварталы жылых дамоў, з'яўляюцца на вечарах агнямі вітрыны магазінаў, рэкламы кінаатраў і Палаца культуры. Вясоў зазелянюць маладыя скверы, зацвітуць маладыя клумбы і газоны. Новы горад будзе светлым і прыгожым. Інжынеры і медыкі паклапаціліся аб гэтым. Так, медыкі, таму што без іх дазволу ў нашай краіне не можа быць зацверджан ні адзін праект прадпрыемства.

Паветра над горадам будзе чыстым. Магутныя ачышчальнікі не выпускаць у паветра ніводнага кубаметра ядавітага нафтавага газу. Закон Савецкай краіны стаіць на варце здароўя працоўных.

Атручаная вёска

Страх — пастаянны спадарожнік жыхароў французскай вёскі Аран. Небяспека падпільноўвае іх усюды: у полі, у лесе, нават дома. Побач з вёскай знаходзіцца завод па ачысціцы нафты. Навыкарыстаны газ з вялікай прымессю ядавітых сярністых злучэнняў спальваецца тут жа, пад адкрытым небам. Велзарныя газавыя факелы атручваюць паветра ў акрузе: губяць расліннасць, забіваюць жывёлу, спальваюць лёгкія людзей.

Капіталісты, якім належыць завод, павінны былі б узяць на сябе эвакуацыю жыхароў з небяспечнай зоны. Але буржуазныя прадпрыемцаў цікавяць барышы, а не здароўе людзей. Яны знайшлі больш дзяшавы выхад, чым перасяленне або пераабсталяванне завода — падарылі кожнаму жыхару вёскі... процывагаз. З ім рэкамендуецца ніколі не разлучацца. І сяляне бяруць яго з сабой, калі ідуць на работу ў поле, у лес, заўсёды трымаюць пад рукой дома. Дзеці з процывагазам ходзяць у школу.

Горш за ўсё маленькім. Для дзяцей маладзей за чатыры гады процывагазаў няма. Іх бледныя бяскрыўныя твары — жывы дакор бяздушнасці капіталістычнага свету.

ГОРАД СА ЗМРОЧНЫМ МІНУЛЫМ, ГОРАД СА СВЕТАЙ БУДУЧЫННЯЙ

Больш пяці стагоддзяў таму на беразе невялікай маляўнічай ракі Ясельды ўзнікла славянскае сяло, на месцы якога размяшчаецца зараз горад Бяроза.

Не так даўно горад меў і іншую назву — Бяроза-Картузская. Але другая частка назвы паступова адпала, забылася. Зараз аб ёй нагадвае толькі чыгуначная станцыя Бяроза-Картузская, размешчаная ў некалькіх кіламетрах ад Бярозы.

Нашы землякі ведаюць аб мінулым гэтага горада, дзе пры панаванні Гітлераўскія акупанты прынеслі ў горад яшчэ больш дасканалую «чывілізацыю».

Пасля выгнання акупантаў з беларускай зямлі горад ажыў. Асабліва незапамінальна змяніўся ён за апошнія некалькі год. У цэнтры горада ўтворана новая плошча, якая носіць імя Ул. І. Леніна, пашырана і добраўпарадкавана Камсамольская плошча, выраслі новыя вуліцы — Заслонава, Дзупатацкая, Паркавая і іншыя, а ўсяго больш дзесяці; на беразе невялікай рачулки Крэчат разбіты малады парк, вуліцы пакрыліся ўбраннем з маладых ліп, клёнаў, вязаў, адзяваюцца каменем і асфальтам. Радуюць вока кожнага гараджаніна школа-адзінаццацігодка, будыні кінатэатра «Кастрычнік»,

універмага, дзіцячых ясляў, адміністрацыйны будынак райвыканкома. З кожным годам усё больш жыхароў горада атрымліваюць добраўпарадкаваныя кватэры ў новых дамах. Будаўнічы пейзаж — звычайная з'ява ў нашым горадзе. У хуткім будучым кожны гараджанін зможа карыстацца прыродным газам: каля Бярозы праходзіць траса магістральнага газопровода Дашава — Мінск.

Непазнавальна змянілася культурнае аблічча горада. Цэнтрам культурна-масавай работы з'яўляецца раённы Дом культуры. Пры ім пастаянна працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці, праводзяцца вечары адпачынку, канцэрты самадзейных артыстаў і г. д. Частымі гасцямі ў нас з'яўляюцца тэатральныя калектывы з Брэста, Мінска і іншых гарадоў. Нядаўна аматары мастацтва цёпла сустракалі прадстаўнікоў братняй Польшчы — артыстаў Люблінскай дзяржаўнай філармоніі і аперэты.

Трэці год пры раённым Доме культуры працуе ўніверсітэт культуры.

У ліпені 1960 г. быў адкрыты шырокаэкранны кінатэатр «Кастрычнік». З таго часу ён стаў адным з самых любімых месцаў адпачынку. А два разы ў тыдзень ён аддаецца цалкам у рукі дзетва-

ры. Дзіцячыя кінсеансы абслугоўваюць самі піянеры і школьнікі.

Але самым лепшым падарункам для дзяцей горада і раёна была арганізацыя ў Бярозе музычнай школы-сямігодкі. У ёй па класу фартэпіяна, баяна і акардэона займаецца больш 140 хлопчыкаў і дзяўчынак — дзяцей рабочых, калгаснікаў і служачых. Гэта школа даступная кожнаму здольнаму дзіцяці. Тут займаецца сын рабочага гарадской пякарні Толя Жабінскі, другі год праходзіць навучанне па класу баяна дачка калгасніка з калгаса «Чырвоны сцяг» (в. Міжлесце) Ліда Патапчук, вучыцца сын трактарыста з саўгаса «Бярозаўскі» (в. Блудзень) Коля Галенка, дачка служачага Галя Бурая і многія іншыя.

Хочацца назваць некаторых жыхароў горада, бо без гэтага яго характарыстыка будзе не поўнай. Ды і мае ён права ганарыцца сваімі людзьмі.

Далёка за межамі не толькі раёна і вобласці, але і Беларускай рэспублікі, вядома імя галоўнага ўрача раёна, хірурга Бярозаўскай балніцы дэпутата Вярхоўнага Савета БССР Н. Вайценкі. Ім распрацаваны новы метады лячэння трафічных язваў на глебе расшырэння вен ніжніх канечнасцей. Яму ўдзячны дзесяткі хворых, вылечаных ад гэтай хваробы.

Па ўсёй Савецкай краіне жывуць і працуюць людзі, якіх вучыла цудоўны педагог і чулы, душэўны чалавек, заслужаная настаўніца Беларускай ССР завуч Бярозаўскай сярэдняй школы Н. Шляпіна. У нашым горадзе жыве і працуе Герой Савецкага Саюза А. Антонаў. Цяпер ён узнавальвае Бярозаўскі гарадскі Савет дэпутатаў працоўных.

Многа год падпольнай барацьбы за плячыма ў былога члена КПЗБ Івана Васільевіча Ходана. Цяпер ён пенсіянер, але яшчэ актыўна ўдзельнічае ў грамадскіх мерапрыемствах.

Гэты спіс можна прадоўжыць і назваць яшчэ многіх і многіх іншых простых савецкіх людзей, жыхароў нашага горада, якія аддаюць усе свае веда, сілы і энергію на служэнне роднаму народу.

Е. СЯЛЕНА.

На магілёўскім заводзе «Строммашына» зроблены прэс-аўтамат для выпрабавання пад ціскам асбэцэментавых труб. Увесь цыкл работ на прэсе аўтаматызаваны. На здымку: вядучы канструктар заводу І. Ціваненка (злева), прадстаўнік праектна-тэхнічнага бюро «Асбашыфер» А. Альтзітцэр і слесар-зборшчык эксперыментальнага цэха В. Каленцёнаў правяраюць гідраўлічную сістэму прэса-аўтамата перад яго выпрабаваннем.

СЁННЯ У ЧАРКАСАХ

У дваццаці кіламетрах ад Мінска ёсць вёска Чаркасы. Гэта цэнтр калгаса імя Фалько. Хто ж такі Фалько? Чаму сяляне назвалі яго імем сваю сельгасарцель?

Адразу пасля ўстанаўлення Савецкай улады сын бедняка Даніла Фёдаравіч Фалько стаў селькорам і актыўна змагаўся за новае жыццё. Не раз праз газету «Беларуская вёска» выкрываў ён кулакаў, спекулянтаў, хабарнікаў. Усё гэта не па душы прыйшлося ворагам Савецкай улады, і яны пазверску забілі актывіста.

6 верасня 1929 года сабраліся беднякі і сярэднякі вёскі на жалобны мітынг. Тут жа, на пахаванні, рашылі ў адказ на кулацкія вылазкі арганізаваць у Чаркасах калгас і назваць яго імем загінуўшага селькора, свайго земляка Фалько.

Трыццаць тры гады сельгасарцель носіць імя слаўнага патрыёта Радзімы. Што сталася з Чаркасамі, якія змены адбыліся за гэтыя гады?

Ідзеш ад аўтобусага прыпынку па шырокай вуліцы і не пазнаеш вёску. Ад шасэйнай магістралі Мінск — Брэст у цэнтр

калгаса пракладзена прамая шырокая вуліца. Паабалал яе цягнуцца праводы электраліній і радыёсеткі. Дамы каменныя, пакрытыя бляхай, шыферам і ўсе акружаныя фруктовымі садамі.

Нядаўна на цэнтральнай вуліцы вырас клуб са стацыянарнай кінаўстаноўкай. Чатыры-пяць разоў у тыдзень глядзяць калгаснікі кінафільмы. Клуб яшчэ не паспел, як гавораць, добра абжыць, як сюды пачалі ўжо прыязджаць мінскія артысты. Жыхары Чаркас слухалі хор, якім кіруе заслужаны дзеяч мастацтваў БССР Г. Цітовіч, глядзелі п'есу А. Макаёнка «Лявоніха на арбіце». Выступалі з канцэртамі і мясцовыя самадзейныя артысты.

У калгасным клубе размяшчаецца бібліятэка, у якой ёсць сем тысяч кніг. Чытаюць іх каля трохсот калгаснікаў.

Чатыры паштальёны прыносяць у вёску 800 экзэмпляраў газет і часопісаў. Многія набылі радыёпрыёмнікі, тэлевізары. Культурна і зможна жывуць калгаснікі сельгасарцелі імя Фалько.

Зм. МАЛЕВІЧ.

Будаўнік Бярозаўскай ДРЭС мантажнік Станіслаў Кубліцкі

Усенародная справа

(Пачатак на 1-й стар.)

штатам інспектараў-арганізатараў. У склад гэтага органа павінны ўвайсці найбольш вопытныя кіраўнікі калгасаў, дырэктары саўгасаў, спецыялісты сельскай гаспадаркі, а таксама сакратары райкомаў і старшыні райвыканкомаў.

На Пленуме была прызнана няправільнай і рашуча асуджана травапольная сістэма земляробства. Ва ўмовах высокага індустрыяльнага развіцця найбольш эфектыўнай становіцца тая сістэма земляробства, якая дазваляе пры дапамозе ўгнаенняў і машын атрымліваць з гектара максімальную колькасць прадуктаў: зерня, мяса, малака, кармоў, тэхнічных культур і г. д. У сувязі з гэтым, ужо наступіўшая вясной будучы расшыраны пасевы найбольш ураджайных культур: пшаніцы, кукурузы, гароху і іншых зернебабовых, а таксама крупяных культур.

Кукуруза з пачаткамі, цукровыя буракі, гарох, кармавыя бабы — вось культуры, з дапамогай якіх зможа паспяхова развівацца грамадская жывёлагадоўля. Дзякуючы ім, мы возьмем новыя рубяжы, намечаныя партыяй.

Першы этап, які намечана прайсці ў бліжэйшыя гады, — 75 цэнтнераў мяса на 100 гектараў ворыва і 16 цэнтнераў — на сто гектараў іншых угоддзяў. Дасягнуць гэтых паказчыкаў, мы дагонім Злучаныя Штаты Амерыкі па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі на душу насельніцтва.

Сур'ёзную дапамогу сельскай

гаспадарцы акажуць работнікі прамысловасці. Яны павінны хутчэй забяспечваць калгасы і саўгасы найвышэйшымі сельскагаспадарчымі машынамі, абсталяваннем для механізацыі працаёмкіх работ.

У выкананні вялікіх задач сельскай гаспадаркі важная роля належыць савецкім вучоным. Яны павінны ўдасканаліць селекцыйную работу, хутчэй выводзіць новыя гатункі сельскагаспадарчых культур для розных кліматычных зон. Вучоныя, якія працуюць у галіне механізацыі сельскай гаспадаркі, павінны ствараць новыя, больш удасканаленыя віды сельскагаспадарчых машын, больш розных відаў ўгнаенняў.

Далейшы ўздым сельскай гаспадаркі — справа нашай партыі, справа ўсяго савецкага народа. Гіганцкія задачы, якія паставіла партыя ў галіне сельскай гаспадаркі, выцякаюць з Праграмы КПСС, у якой ёсць усебаковы план будаўніцтва камуністычнага грамадства. У рашэннях сакавіцкага Пленума ЦК КПСС савецкія людзі бачаць практычнае вырашэнне пытання павелічэння сельскагаспадарчай вытворчасці.

Скачок, які намечана зрабіць, не далёкая будучыня, а задача бліжэйшых год. «За дасягненне цяперашняга ўзроўню вытворчасці, — гаварыў М. С. Хрушчоў на Пленуме, — мы змагліся 40 год. Цяпер трэба зрабіць у два-тры разы больш, і не за сорак, а за якіх-небудзь некалькі год. Гэтага патрабуе жыццё, гэтага патрабуюць інтарэсы будаўніцтва камунізма».

А К А Д Э М І К І

За плячыма Якава Ануфрыевіча больш за дзесяткаў год. Але за доўгае жыццё не прадставілася яму выпадку скончыць хоць бы адзін клас школы.

Недалёка адыйшла ад яго па грамаце і жонка Кацярына Антонаўна. У школу яна таксама не хадзіла. Дома засвоіла азбуку, склады. Як-небудзь складзе слова, з цяжкасцю разбярэцца ў надрукаваным, а пасля ў вольную часіну расказвае свайму старому аб тым, што сама зразумела.

Але чаму тут здзіўляцца. У такі час яны правялі свае маладыя гады. Замест кнігі пугу або серп трэба было

браць у рукі. Не пра вучобу даводзілася думаць, а пра кавалак чорнага хлеба. Калі б маладзейшымі былі, змаглі б нагнаць прапушчанае. Але дзе там пад старасць!

Затое дзяцей кавала Якава Ануфрыевіча Протаса ўсе ў вёсцы Верацеі называюць акадэмікамі. І вось чаму.

Старэйшы сын Яўгеній паступіў у Горацкую сельскагаспадарчую акадэмію імя Леніна. Зараз ён ужо на пятым курсе механічнага факультэта. Калі прыязджае на пабыўку да бацькоў, да яго ідуць за дапамогай і парадаў трактарысты, шафёры. У мясцовым саўгасе «Гара-

дзец» чакаюць не дачкаюцца свайго будучага высокакваліфікавана нага спецыяліста.

За Яўгеніем падняўся Нікадзім. Яшчэ за школьнай партай у яго з'явілася мара стаць аграномам. Спачатку ён скончыў сельскагаспадарчую школу ў Глыбокім, папрацаваў, а затым падаў дакументы ў тую ж Горацкую акадэмію, дзе вучыцца старэйшы брат Яўгеній. Толькі не на механічны, а на агранамічны.

Ужо праз год Протасы праводзілі ў акадэмію трэцяга сына Анатоля. Гэтаксама не давялося сумнявацца ў выбары спецыяльнасці. З дзяцінства яго прыцягва-

ла да сябе тэхніка. Залічылі Анатоля на механічны факультэт. І вось ужо другі год вучыцца на інжынера. І як яшчэ вучыцца! На павышаную стыпендыю хлапец права заваяваў.

Чацвёртага сына — Леаніда, які зараз выконвае свой свяшчэнны абавязак перад Радзімай, самі бацькі ўгаварваюць адразу ж пасля арміі следаваць прыкладу старэйшых братоў.

Не дарма, значыць, сыноў кавала, які ў свае маладыя гады не мог нават і думаць аб вучобе, аднавяскоўцы называюць акадэмікамі. Для гэтага ёсць прычына.

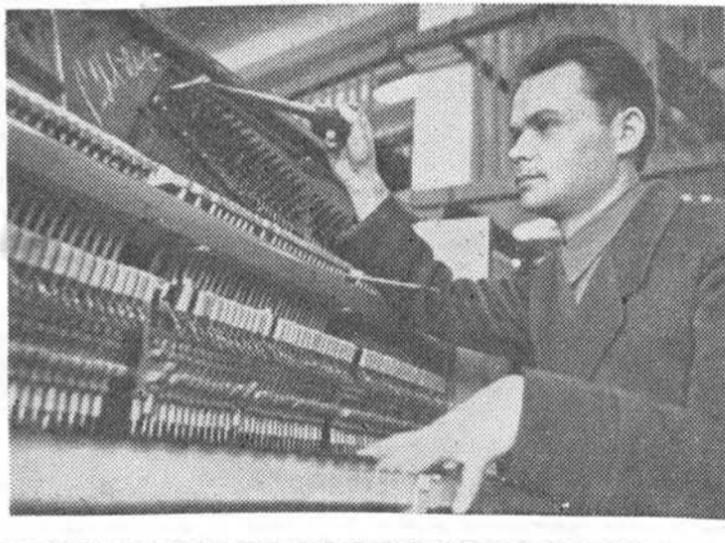
І. МАНДРЫК.

Пліскі раён.

Унікальныя вежавыя печы

ЛІПЕЦК. Збудаванне дзвюх унікальных вежавых печаў пачалося на Новаліпецкім металургічным заводзе. Гэтыя магутныя агрэгаты прызначаны для няспыннага абпальвання стальной трансфарматарнай стужкі. Па сваёй канструкцыі, абсталяванню і прадукцыйнасці яны не маюць падобных у Савецкім Саюзе.

Камсомолец Віктар Рагоўскі нядаўна дэмабілізаваўся з радоў Савецкай Арміі і прышоў працаваць на Барысаўскую фабрыку піяніна. Зараз ён адзін з лепшых наладчыкаў музычных інструментаў.

АДАМ БАГДАНОВІЧ

У сакавіку месяцы гэтага года спаўняецца 100 год з дня нараджэння віднага дзеяча народнікага руху ў Беларусі, блізкага сябра М. Горкага, бацькі беларускага паэта Максіма Багдановіча, этнографа і публіцыста Адама Ягоравіча Багдановіча.

Нарадзіўся ён 25 сакавіка 1862 года ў Халопенічах Мінскай губерні ў сям'і селяніна. З малых год хлапчук пазнаў цяжкую працу на памешчыка. Пасля заканчэння Нясвіжскай настаўніцкай семінарыі (1882 г.) працаваў народным настаўнікам у розных мясцовасцях Мінскай губерні і ў г. Мінску.

Яшчэ будучы студэнтам Нясвіжскай настаўніцкай семінарыі А. Багдановіч уступіў у партыю «Народная воля» (1880 г.), а ў час працы ў Мінску (1886—1892) быў адным з кіраўнікоў мінскага гуртка народавольцаў.

Пазней А. Багдановіч успамінаў, што ў гэтыя гады ў яго на кватэры часта збіралася рэвалюцыйна настроеная моладзь. У Мінску ён адначасова «займаўся па крайняй меры ў двух ці ў трох гуртках самаадукацыі з рэвалюцыйным ухілам, кіраваў чытаннем, веў прапаганду сярод народных настаўнікаў і прымаў дзейсны ўдзел у мясцовай групе кіраўнікоў народавольніцкай партыі...»

У 1892 г. у сувязі з забаронай працы ў школе з прычыны цяжкай хваробы (туберкулёз лёгкіх) А. Багдановіч пераязджае ў Гродна і наймаецца на работу памочнікам бухгалтара Гродзенскага аддзялення сялянскага банка, а ў 1896 г. пераязджае ў Ніжні Ноўгарад, а потым у Яраслаўль. З пераездам у Гродна спыняецца рэвалюцыйная дзейнасць Багдановіча ў партыі «Народная воля». З успамінаў і навуковых прац Багдановіча відаць, што ён належыў да ўмеранага крыла народніцтва. Ён больш займаўся культурна-асветніцкай работай, бачачы ў гэтым адзін з галоўных сродкаў паліяпшэння становішча народа.

У Ніжнім Ноўгарадзе А. Багдановіч знаёміцца з М. Горкім (канец 1896 г.). З першай жа сустрэчы яны адразу адчулі ўзаемныя сімпатыі. Багдановіч аб гэтым пісаў наступнае: «Мы некалькі адразу спадабаліся адзін аднаму як агульнасцю сваіх поглядаў, што былі высьнены ў гуртках, так і некаторымі рознагалоссямі ў ацэнцы прадметаў і грамадскіх з'яў, якія аднак не стаялі ў непрымірных супярэчнасцях». Гады жыцця Багдановіча ў Ніжнім (1896—1908) былі гадамі сумеснай творчай і грамадскай дзейнасці і задушевнай дружбы з Горкім. У сваю чаргу Горкі, дзякуючы А. Багдановічу, блізка пазнаёміўся з культурай беларусаў і асабліва з беларускай вусна-паэтычнай творчасцю.

Навуковая дзейнасць А. Я. Багдановіча пачалася ў 1880 годзе. Ужо ў гэтым годзе ім быў складзены для перадачы беларускаму этнографу П. В. Шэйну зборнік казак, песень і абрадаў. У далейшым ён становіцца адным з самых актыўных карэспандэнтаў Шэйна. У I—III тамах «Матэрыялаў» Шэйна з дасланных Багдановічам займаў было надрукавана каля ста фальклорных твораў, падрабязнае апісанне вясельнага абраду, вялікая колькасць апісанняў вераванняў, забабонаў, сродкаў народнай медыцыны і інш.

З сярэдзіны 80-х гадоў Багдановіч побач са збіраннем фальклорна-этнаграфічных матэрыялаў стаў выступаць у друку і з самастойнымі навуковымі артыкуламі даследчага характару. За час знаходжання ў Беларусі ім апублікавана звыш 50 артыкулаў і некалькі асобных навуковых прац. Важнейшымі з іх з'яўляюцца «Перажыткі старажытнага светапогляду ў Беларусі», «Нарыс становішча жанчыны ў сялянскім асяроддзі Беларускага краю», «Пра паншчыну», «Вясковая драма», «Бацькі і дзеці ў беларускай вёсцы», «Педагагічныя погляды беларускага народа», «Да пытання аб цялесных пакараннях па прыгаворах валасных судоў», «Тарас на Парнасе», «Аб паліяпшэнні быту народных настаўнікаў» і інш.

На канкрэтным этнаграфічным і фальклорным матэрыяле ў сваіх працах Багдановіч паказвае цяжкі прыгнёт народа, невыносную эксплуатацыю селяніна, эканамічнае і духоўнае рабства працоўнага люду, жорсткасць, здзекі ўлад над сялянамі. Фальклорна-этнаграфічныя матэрыялы, навуковыя даследаванні і публіцыстычныя артыкулы А. Багдановіча не страцілі для гісторыка, этнографа і фалькларыста па быту і культуры беларускага народа ў другой палове XIX ст.

Грамадскасць Савецкай Беларусі шануе заслугі А. Я. Багдановіча — выдатнага вучонага і змагага за народнае шчасце.

В. К. БАНДАРЧЫК,
кандыдат гістарычных навук.

РАДЫЁПЕРАДАЧЫ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднееўрапейскаму часу на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і 21.00 да 21.30;

на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Я. ЯРОТАУ.

Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін;

на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 минут па сярэднееўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў), і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу з 19.30 да 20.30 на хвалі: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 минут па нью-йоркскіму часу на кароткай хвалі: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Для пismaў: Мінск, паштовая скрынка № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

Англіі і Уэльса цыркуляр аб масавай эвакуацыі насельніцтва з густанаселеных раёнаў у раёны паўднёва-ўсходняй і заходняй Англіі і Уэльса ў выпадку ядзернай вайны. Згодна з гэтым цыркулярам, мяркуецца эвакуацыя «на добраахвотных пачатках» звыш дзесяці мільёнаў чалавек. Аналагічны план, які прадугледжвае эвакуацыю звыш аднаго мільёна чалавек, распрацаван і для густанаселеных раёнаў Шатландыі.

Каменціруючы гэты цыркуляр, «Дэйлі уоркер» падкрэслівае, што ён ставіць мэту прывучыць насельніцтва да думкі аб неабходнасці ядзернай вайны і можа толькі ўзмацніць неспакой англійскай грамадскасці з прычыны сапраўдных намераў Англіі на перагаворы аб раззбраенні ў Жэневе.

будзе зроблена поўная замена імі знішчальнікаў «F-86 — F-Сэйбрджэт», якія знаходзяцца цяпер на ўзбраенні японскіх ваеннапаветраных сіл.

АНГЛІЙСКИ ВОСТРАУ — БАЗА ДЛЯ ЯДЗЕРНЫХ ВЫПРАБАВАННЯЎ ЗША

ЛОНДАН. ЗША ператвараюць англійскі востраў Раждзяства ў Ціхім акіяне ў пастаянны палігон для выпрабавання вадародных бомб і іншых відаў ядзернай зброі, паведамляе газета «Дэйлі экспрэс». Газета піша, што ЗША ўжо затрацілі мільёны долараў на будаўніцтва ўзлётных дарожак, расшырэнне гавані і стварэнне сеткі радыёсувязі на востраве.

РАСПАЛЬВАННЕ ВАЕНАГА ПСИХОЗУ У АНГЛІІ

ЛОНДАН. Паводле паведамленняў друку, міністэрства жыллёвага будаўніцтва і мясцовага самакіравання ўчора разаслала мясцовым уладам

ФРГ РАЗМЯШЧАЕ ВАЕННЫЯ ЗАКАЗЫ У ГРЭЦЫІ

АФІНЫ. Газета «Кацімерыні» паведамляе, што, паводле звестак з міністэрства каардынацыі, урад ФРГ размясціў у грэчаскай кампаніі Бадасакіса заказы на пастаўку ваеннай амуніцыі заходнегерманскаму бундэсверу на агульную суму ў 27 мільёнаў заходнегерманскіх марак.

ЯПОНИЯ УЗБРОЙВАЕЦЦА

ТОКІО. На заводах Камакі кампаніі «Сін міцубісі дзюкогіо» у прэфектуры Аіці адбыліся перадача японскім узброеным сілам першага звышгукавага знішчальніка тыпу «Локхід F-104 — Джэй». На заводах гэтай кампаніі да 1965 года будзе выпушчана каля 200 самалётаў гэтага тыпу.

У бліжэйшы час на заводах канцэрна Міцубісі разгорнецца масавая вытворчасць найвышэйшых рэактыўных самалётаў і

Новае ў старым пасёлку

Пасёлак тут вырас у першы пасляваенныя гады і, мабыць, таму вуліцы атрымалі такія вядомыя ўсім назвы: імя Даватара, імя Гастэлы, імя Панфілава, Гвардзейская. Але герайчныя назвы не зусім адпавядалі знешняму выглядзе вуліц. Абапал іх выстраіліся невялікія драўляныя домкі. Вясной домкі патаналі ў ружовай квецені яблынь.

Міма пасёлка ў паўночна-заходнім напрамку бяжыць Істужка шасэ, якое вядзе з Мінска ў Заслаўе. Таму ў ордэрах нава-сёлаў і рабіліся калісьці запісы: Мінск, Заслаўскі пасёлак. Шаснаццаць год таму назад паявіліся тут першыя дамы. А заглянцы на ўскраіну цяпер...

Завод адцяпленняга абсталявання. Яго карпусы выраслі на самай украіне пасёлка восем год назад. Будаваўся прадпрыемства і жыллё для рабочых. Сярод драўляных домкаў паяві-

ліся шматпавярховыя, добраўпарадкаваныя дамы. Тут ёсць інтэрнаты для рабочых, заводскі дзіцячы сад, яслі. Так пачалося новае жыццё пасёлка, ён перастаў быць проста далёкай ускраінай горада.

А недалёка вырас яшчэ адзін завод — электрахаладзільнікаў. Доследны ўзор халадзільніка «Мінск» ўжо зроблен. Можна быць упэўненым, што новы халадзільнік будзе не горшы за сваіх сабратаў — «Саратава», «ЗІЛа», «Дняпра». Новы завод толькі пачынае сваё жыццё. У яго, можна сказаць, вялікая будучыня.

Хутка змяняецца аблічча гэтага раёна горада. Пачаў выпуск прадукцыі завод жалезабетонных вырабаў. Але і тут калектыў жыўе заўтрашнім днём. Ужо к канцу года яго магутнасці значна павялічацца. Вядзецца будаўніцтва аднаго з буйнейшых прадпрыемстваў бытавога

абслугоўвання — фабрыкі хімічэсткі.

Той, хто бываў у Заслаўскім пасёлку, ведае, які гэта маляўнічы куток. Непадалёку працякае рака Свіслач. На яе берагах стромкія сосны. Месца для адпачынку цудоўнае. Нездарма тут пабудавана школа-інтэрнат. Мы пабывалі ў ёй, пазнаёміліся з жыццём выхаванцаў.

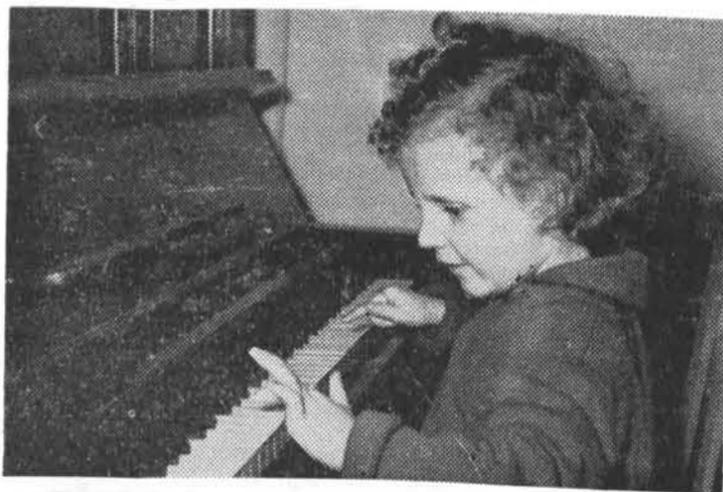
— Больш трохсот хлопчыкаў і дзяўчынак жывуць у нас, — расказвае дырэктар Міхаіл Рыгоравіч Харытановіч. — Для спаховай вучобы і добрага адпачынку тут зроблена ўсё неабходнае.

Расце пасёлак, павялічваецца і колькасць бытавых устаноў, магазінаў. Шматпавярховымі жылымі дамамі ўжо забудаваны вуліцы Тарханава, Гастэлы. У цэнтры пасёлка размясціліся дзве паліклінікі. Кабінеты паліклінік аснашчаны навішай апаратурай. А хіба можна не залюбавацца цудоўным будынкам дзіцячага камбіната: сада і ясляў. Тут прасторныя светлыя пакоі, у якіх у любы час дня заглядае сонца.

Ёсць у пасёлку магазіны: прадуктовыя, прамтаварныя, аграроднінныя. І яшчэ адзін — самы буйны — хутка адкрыецца па вуліцы Тарханава.

... Мікалай Кунцэвіч прыйшоў упершыню ў Заслаўскі пасёлак пяць год таму назад. З таго часу ён прыязджае сюды кожную раніцу. У многія будынкі, што стаяць тут, яго працавітымі рукамі ўкладзена не адна цагляна.

— Літаральна на вачах змяняецца аблічча пасёлка, — гаворыць ён. — І зробленае — гэта маленькая часцінка тых змен, якія адбываюцца ў роднай краіне ў апошнія гады.

Маленькі музыкант.

Фота М. Чарняўскага

МОВА МУЗЫКІ — МОВА МІРУ

МАСКВА. І красавіка ў Крамлёўскім Палацы з'езду адкрыўся II Міжнародны конкурс імя П. І. Чайкоўскага, які выявіць новыя маладыя таленты.

На ўрачыстай цырымоніі адкрыцця конкурсу прысутнічалі Ф. Р. Казлоў, А. М. Касыгін, А. І. Мікаян, Д. С. Палаянскі, М. С. Хрушчоў, В. В. Грышыч, П. Н. Дзёмічаў, Л. Ф. Ільчоў, Б. М. Панамароў, А. М. Шалейн.

151 замежны музыкант з 32 краін свету будзе аспрэчваць першыноў. З Амерыкі, Англіі, Польшчы, Чэхаславакіі, Францыі, Італіі, Балгарыі, Венгрыі, Японіі, Індыі, Кітая, Канады, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Бразіліі і многіх іншых краін прыехалі музыканты, каб паказаць сваё майстэрства, глыбокае разуменне твораў геніяльнага рускага кампазітара Пятра Ільіча Чайкоўскага, твораў, якія ўвайшлі ў скарбніцу сусветнай культуры.

У 1958 годзе ў Маскве быў праведзены I Міжнародны конкурс піяністаў і скрыпачоў імя П. І. Чайкоўскага. У ім прынялі ўдзел 62 маладыя музыканты з 22 краін свету. Конкурс выявіў плеяду яркіх талентаў.

У II Міжнародным конкурсе, апрача піяністаў і скрыпачоў, прымаюць удзел і віяланчэлісты. Арганізацыйны камітэт устанавіў 22 прэміі і 10 дыпламаў для лепшых скрыпачоў, піяністаў і віяланчэлістаў.

Савецкія музыканты, якія

прымаюць удзел у конкурсе, — юнакі і дзяўчаты, што ўжо не раз паказвалі сваё майстэрства на міжнародных спаборніцтвах, а таксама і зусім маладыя музыканты. Сярод іх студэнты трэцяга курса аркестровага факультэта Маскоўскай кансерваторыі Аляксандр Мельнікаў і Наталля Гутман, аспірантка Ленінградскай кансерваторыі піяністка Кацярына Муліна, аспірант Маскоўскай кансерваторыі віяланчэліст Міхаіл Шаўчэнка. Удзельнічае ў конкурсе і ўраджэнец горада Віцебска скрыпач Барыс Гутнікаў. Ён прымаў удзел у конкурсах на 4-м Сусветным фестывалі моладзі і студэнтаў у Бухарэсце, дзе атрымаў першую прэмію, у 1957 годзе іграў у Парыжы на конкурсе імя Маргарыты Лонг і Жака Цібо. Яму там была прысуджана першая прэмія. Цяпер Барыс Гутнікаў нярэдка выязджае з канцэртамі ў розныя раёны нашай краіны і за яе межы.

У журы конкурсу ўваходзяць буйнейшыя музыканты Савецкага Саюза і шмат якіх замежных краін. Старшынёй журы конкурсу скрыпачоў зацверджан Давід Ойстрах, віяланчэлістаў — Мсціслаў Растрпаўніч, піяністаў — Эміль Гігельс.

Больш як месяц працягнецца ў Маскве музычны форум маладых выканаўцаў з розных краін. Няхай жа ў свеце гучаць чароўныя гукі музыкі, якія ўсталяваюць радасць жыцця на зямлі.

А. ПЯТРОВА.